

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLETSÉGI ÉS 48-ASZÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . 3.- kor.
Félévre . . 6.- kor. Egy hónap . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Plac-u. 12. (Nagytemplomtól felül.) Telefon 330.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy hónap . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

A Népirodáról.

Irta: Csűrös Ferenc dr.

A D. F. U. keddi számában dr Jászi Viktor kollégiumi tanár igen érdekes és figyelemre méltó eszmét vetett föl: egy Népiroda felállításának tervét.

Az eszme amellett, hogy igen szép emberbaráti célt kíván szolgálni, a mi mostani viszonyaink között, bátran mondhatni, égetően aktuális. A békéscsabai borzalmas tragédia vaskos kötetnyi tanulmányoknál alaposabban és világosabban tárta fel azokat a szörnyű mélységeket, melyek a népet és az intelligens osztályt egymástól elválasztják. Az intelligenciának a dolog természeténél fogva egészséges fejlődés mellett a nép tanácsadójának, ügyes-bajos dolgaiban utmutatójának, az élet minden kérdésében magasabb képzettsége s világismerete alapján természetes vezetőjének kellene lennie. Kellene, de tényleg nem az. Soha, még a múlt századok jobbágyvilágában sem távolodott el annyira egymástól a nép és értelmiség, mint napjainkban.

A nép nem természetes vezetőjét, hanem született ellenségét és kifosztóját látja manapság minden kaputos em-

berben. Hogy mi ennek az oka? Nagyon sok minden.

A mi mai társadalmi berendezkedésünk összegubancolózott gordiusi csomója, mely a választói joggyökeres reformjában várja megoldását, az okok egész tömegét foglalja magában. Legkirívóbban a közigazgatás számtalan büne s az adózási rendszer és eljárás kiáltó igazságtalanságai jelentkeznek okok gyanánt. Ezek vitték rá a népet évtizedek szomorú tapasztalatai után arra a most már szinte belégyökerezett nézetre, hogy minden kaputos ember neki természetes ellensége.

Az okok kifürkészésénél azonban fontosabb dolog az, hogy ennek a társadalmi betegségnek — melynek egyik főfakadt kelevénye volt a békéscsabai tragédia is — gyógyszerét keressük. Mi módon lehetne azt elérni, hogy a nép ne ellenségét, hanem tanácsadóját, vezetőjét lássa az intelligens emberben. Bizony reménytelenre sem azon az uton, mely zsandárral és börtönnel felel a jogok nélküli tömegek minden jajszávára.

Az általános választójog hihetleg nagy fordulást hoz majd ezen a téren

is. Főlegessé azonban egyáltalán nem teszi a népirodát, melynek éppen az lenne a feladata, hogy hathatós enyhítője legyen azoknak a kiáltó ellentéteknek, melyek az intelligens osztályt a néptől elválasztják.

Jászi Viktor kész tervet ad az intézmény megvalósítására.

Az iroda ingyen tanácsal lenne szolgálatára a szegény embereknek mindennemű ügyes-bajos dolgukban. Egy állandó, fizetett írnok végezné a másolási teendőket, a tulajdonképeni utbaigazítást pedig önként ajánkozó napi biztosok adnák, akiknek rendelkezésére állana a szakemberek közreműködésével egybeállított utmutató, mely eligazítaná a napibiztos a mindennap előforduló esetekben. A bonyolultabb szakkérdésekben arra felkért s az ügynek önként szolgálatába álló szakemberek adnának felvilágosítást. Segédként theologusok és tanítóképző intézeti növendékek állanának a napibiztos szolgálatára. Ez igen helyes, talpraesett ötlet. Mert míg egyrészt elevenebb és gyorsabbá tenné az iroda működését, másrészt megbecsülhetetlen előgyakorlatul szolgálna a leendő lelkipásztoroknak és néptanítóknak arra nézve, mint

Szines férfi ingek Feketénél.

Néma vizek.

Irta: Octave Mirbeau.

A Saint-Guénolé kis kikötőben nagy sürgés-forgás volt a halász nép között: heringfogásra indultak.

— Nos, siessünk, mondta Donnard, miközben a hálókat rendezte a bárkában, indulnunk kell. Kerhuon Péter, a társa, aki segített neki a munkában anélkül, hogy rá nézett volna, odaszólt neki:

— Donnard, én azt mondom, hogy jól tennéd, ha ma nem szállnál tengerre . . . jól tennéd.

Donnard huzogatta szél s vállait és nem szólt rá semmit.

— Donnard, ismételte a vén halász, mondom neked, hogy jól tennéd, ha ma nem szállnál tengerre. Hallod? Mondom, hogy jól tennéd.

Donnard felnézett az égre, majd a tenger messze elnyúló tükreire. Az égen nem volt felhő, a tenger csillogott a napfényben. És megszólalt:

— Nem lesz elég? Ti lajhárok, mindig csak egy nőtát fujtok. Te vagy a gazda, mi? Ugy hát hallgass, te részeges!

— Amint akarsz, felelte Kerhuon elfojtott hangon. De hallgass jól rám. A múlt esztendőben Pengadec is így ment ki egy szép napon, mint ma . . . És nem tért többé haza . . . Amint ávrod, Donnard Jean!

Donnard felelni akart, mikor a hét halászegény meg az inas, kik a személyzetet képezték, megjelentek a bárkán. Egy szempillantás alatt lehordatott mindent a fedélzetre; felhúzták a vitorákat és Donnard komolyan és komoran keresztelt vetett magára, mint rendesen, mikor tengerre szállt.

Donnard hatvan éves volt. Magas és egyenes, ritka testi erővel, a fiatal halászok réme.

Napbarnította arca ócska bőrnek látszott, roppant kezei vén cserfának. A nehéz halászellet veszélyeinek, a naponkénti nélkülözéseknek és kimerítő fájdalmaknak dacára alig volt pár szál ősz haja.

A legjobb, legrettentetlenebb halász hírében állott az egész tengerparton. Ha vihar korbácsolta a tengert, mikor minden halász otthon maradt és hallották, hogy egy bárka hagyta el a kikötőt, biztosra vették, hogy az a Donnardé volt. Dacolt minden tengerrel, azt mondta, hogy a tenger és ő régóta sokkal jobban ismerik egymást, sem hogy bántásuk egymást. És ment néha tizenöt mérföldnyire be a nyílt tengerre, hogy több napon és éjen át járja a leghatalmasabb áramokat.

E kemény munkával egy kis vagyont szerzett. A ház tiszta, jól tartott volt; fehér homlokzatával, tündöklő butoraival egészen kivált a szegényes breton-viskók közül. — Bámúlták őt bátorságáért, melylyel mindig

első volt bajban levő társai mentésére, de nem szerették.

A halászok nem tudták neki megbocsátani szerencsés fogásait, a jólétet, szép halászszerzőműveit, vasárnapi finom fehérneműt és azt a tiszteletet, melyet akaruk ellenére éreztek vele szemben. És aztán durvának mondták őt a szegények irányában és nagyon fősvénynek.

Mindenek felett gyűlölte pedig őt a saját személyzete a sok munka miatt, melylyel gyötörte őket, a szigorú fegyelemért, melyet a hajóján fenntartott, roppant nyersségéért a halak szétosztásánál.

Anélkül, hogy észre látszott volna venni fenyegető vihar morgott Donnard körül, melyet ez a Kernhuon Péter szított, ki az emberei megrablásával vádolta őt s ki már kiáltott volna ellene, ha nem félt volna a ritka testi erejétől.

A bárka vidáman szelte a habokat a Sein sziget körül. De a szél hirtelen elállt. Esteledni kezdett, a tenger nyugodtan, csöndesen elszenderedni látszott.

A távolban egy alig kivehető gőzhajó tűnt fel s itt-ott egy halászbárka himbálózott fekete madárként a hullámokon.

Donnard a kormányrud mellett ülve egy szót sem szólt embereihez, nem beszélt soha, csak ha parancsolni kellett. Az emberei aludtak a hálókon; az orrban az inas fát aprózott a vacsorához.

kell a hozzáforduló falusi emberek legtöbbször előforduló ügyes-bajos dolgaiban sikeresen eljárni.

A terv életrevaló s minden nagyobb nehézség nélkül megvalósítható. Nincs kétségem fölőle, hogy a napi-biztosságra fölős számmal fog ajánlkozni megfelelő képzettségű szakember. Itt egy nagy elvről, a nép bizalmának megnyeréséről van szó. Ha ennek szolgálatára kellő számú intelligens ember nem akadna, ha az altruizmus annyira hiányoznék a vezetésre hivatott középosztályból, úgy valóban arra a gondolatra kellene jönnünk, hogy a mostani középosztály megérett az elpusztulásra.

Azonban bármily szép és megvalósításra érdemes eszméről van is szó, egy felmerülhető ellenvetést nem szabad elhallgatnunk. Jászi Viktor futólag érintette is említett cikkében, de csak nagyon röviden végzett vele. Pedig a dolog bővebb megbeszélésre tarthat számot. A Népiroda n. i. két foglalkozási ágat érint közelebbről: az orvosit és ügyvédi. A szegény, elesett emberek legtöbb ügyes-bajos dolga ebbe a két körbe vág. Már most igen fontosnak és a Népiroda létkérdésének tartom, hogy a két foglalkozási ág művelői teljes mértékben meg legyenek győzve a felől, hogy iroda működése az ő jogos érdekeiket a legtávolabbról sem fogja sérteni. Nagyon hasznosnak és szükségesnek tartanám, ha a közönség részletesebben tájékozódhatnék az iránt, minő ügyeket kíván felőlelni a Népiroda. Magyarország több nagy városában már működnek ilyen irodák. Ezekről kért statisztikai adatok mindenestre a legmeggyőzőbb bizonyítéka volna annak, hogy az iroda csakugyan senkinek egzisztenciális érdekébe nem akar ütközni.

Végül még egyet. A Népiroda szervezetét egyleti uton tervezi Jászi Viktor.

Nagyon helyes gondolat. Itt társadalmi akcióról van szó, melynek legalkalmasabb formája az alapszabályokkal bíró egyesület. A Népiroda azonban oly célt tűz ki maga elébe s oly feladatokat kíván megoldani, melyek voltaképpen a városnak, mint erkölcsi testületnek, megoldandó feladatai volnának. A Népiroda tehát egyszerűen levenné a város válláról az őt terhelő szociális feladatok egy részét s áthárítaná a már úgyis sokfelől igénybe vett városi társadalomra. Illo ezzel szemben, hogy legalább valami anyagi rekompenzációval hálálja meg a keletkezendő egyesületnek ezt a szivességét. Esetleg irodahelyiségről gondoskodni, vagy az iroda fenntartási költségeihez járulna bizonyos évi segélylyel.

Ez állandó segély kieszközlése lenne egyik legelső feladata az ujonnan alakulandó egyesületnek, melynél szebb, nemesebb és mai viszonyaink között hasznosabb munkát valóban alig végezhet társadalmi egyesülés. Az eszme felvetése tehát nem elegendő. Teljes energiával hozzá kell fogni a kivitelhez, hogy a Népiroda minél előbb, talán már az ősz beálltával megkezdhesse áldásos, emberbaráti működését.

Miniszterek a királynál. Ma délelőtt Gödöllőn valóságos miniszterjárás volt. Reggel nyolc órakor Georgi osztrák honvédelmi miniszter érkezett Gödöllőre és délelőtt 10 órakor kihallgatáson jelent meg a király előtt. A kihallgatás után Georgi visszautazott Bécsbe.

A délelőtti folyamán kihallgatáson jelent meg a király előtt gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök és Tomasics horvát bán is. Együtt mentek Gödöllőre Klobucsár lovasági tábornok automobiljában. A király előbb Khuent fogadta, aki a véderőjavaslat beterjesztéséről tett jelentést. Tomasics a horvát folyóügyekről számolt be.

Khuen és Tomasich a királynál. Khuen miniszterelnök és Tomasich Miklós bán ma délelőtt automobilon Gödöllőre mentek, ahol a király külön-külön kihallgatáson fogadta őket. A miniszterelnök a véderőjavaslat előzetes szankciója miatt ment a királyhoz, amit meg is kapott. Tomasich bán a horvát helyzetről referált a királynak.

A kereskedelmi tárca részletei.

A képviselőház ülése.

A kereskedelmi tárca költségvetésének részleteit tárgyalta ma a t. Ház azután pedig áttér a vallás- és közoktatásügyi költségvetésre, amely körül izgalmas összefüggések várhatók.

Náray Lajos alelnök negyed tizenegy óra után megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Elnök bemutatja a kérvényeket és irományokat, közöttük Zsilinszky Mihály levelét, amelyben két havi szabadságot kér.

Következik

a kereskedelmi tárca

költségvetésének részletes tárgyalása.

Mihályi Péter jegyző olvassa a tételeket, amelyek nagy részét felszólalás nélkül szavazzák meg.

Heltai Ferenc előadó beterjeszti ismét most már a miniszter által elfogadott szövegében tegnap visszavont határozati javaslatát a tisztviselők status rendezéséről.

A Ház elfogadja.

Az iparfejlesztés tételénél

Skicsák Ferenc iót nemzetiségi képviselő szólalt föl. A természeti erők kihasználását és az iparoktatás fejlesztését sürgeti. A kisipar támogatását legcélravezetőbbnek akkor látja, ha a vidéki bankok útján történik.

Heltai Ferenc előadó a pénzügyi bizottság nevében javasolja, hogy a személyi és dologi kiadások között az átutalás megengedjék. A tétel elfogadását kéri.

Lukács László pénzügyminiszter: Néhány szóval felvilágosítja Skicsák képviselőt arról, hogy a kormány mindent megtesz az iparoktatás fejlesztése terén. A népszerű ipari tanfolyamokat igen jól beváltaknak mondja. A kisipar támogatását nem bankok,

— Elterelődöttünk! — kiáltott egyszerre Donnard. Nincs többé szél a vitorláknak. Elő az evezőkkel.

Senki sem mozdult,

— Nos, nem hallottátok? — kiáltotta a gazda dörgő hangon.

Erre Kernhuon Péter lassan feltápáskodott, a társaira sandított és Donnardhoz intézvén szavait:

— Donnard Jean — mondta — emlékszel Pengadec Jacquesra, aki soha sem tért haza? Jobb lett volna, ha ma te is itthon maradsz.

A gazda is felállt de a haragtól reszketett.

— Teszed azt, amit én parancsolok te vén rák?

— Nem, Donnard, sem én, sem senki itt, hallod!

És Kernhuon összefonta karját s fenyegetően nézett Donnardra.

Donnard hirtelen megszelídült, nem mintha félt volna, de tudni akarta, mi bírja lázadásra ezt a vén oslobát.

— Nos Péter, tán megkergrültél. Miért nem akarsz nekem engedelmeskedni?

— Miért? — kérdezte a nyomorult vontatott hangon. — Miért? Jól tudod te, mert meglopsz bennünket, a szép házad, a szép ruháid a mi pénzünkkel kerülnek ki, mert mert meguntuk te érted nyuzni magunkat. Fizesd vissza most egy csomóban, amit elraboltál tőlünk, különben te sem kerül sz többé haza, mint Pengadec, meghalsz Donnard Jean!

Donnard, kit majd megfojtott a düh, ez utóbbi szavakra Kernhuonra vetette magát s egy ökölcsapással a bárka belsejébe gurította. Legott azonban tizenhat kar ragadta meg, fojtogatták, majd verték a fejét az árbochoz.

— A vízbe! a vízbe! — ordította Kernhuon.

A szerencsétlen ellenállott, a hálókba kapaszkodott, mindenbe, ami a kezébe akadt.

— A vízbe! — ismételte Kernhuon.

Erre erejét vesztve és összeverve, véresen, érezte, hogy felkapják és teste nehezen a tengerbe esik.

Az inas éles sikoltással alájult.

A nap eltűnt a szemhatáron, csak gyenge vörhenyes fényt hagyott az égen maga után. Az árny lassankint ünnepélyessé, borzasztóvá vált és nem lehetett többé mást látni, mint a mérhetetlen vízfelületet.

Az emberek az evezők fölé hajolva eveztek egész erejükből s a bárka repült. Tanácskoztak, mitévők legyenek.

— A fiut a tengerbe kell futasztani, — mondta Kernhuon. — Beszélni fog és vesztve leszünk.

Gyöngye hang volt a hajó alól hallható:

— Kernhuon Péter! Kernhuon Péter!

— Vilmos, — parancsolta Kernhuon —

kapd fel a fiut és a vízbe vele! A hajó sebesen siklott tova és a hang egyre hallatszott:

— Kernhuon Péter! Kernhuon Péter!

— Lajos, fogd az evezőt — parancsolta Kernhuon — és ha az öreg feldugja a fejét, egy hatalmas csapást rá, érted?

A hang még közelebbről, még tisztábban hallatszott:

— Kernhuon Péter! Kernhuon Péter!

Az éj most egészen fekete volt. Kernhuon nem látta Donnardt, de hallotta a hangját olyan közlelől, hogy a leheletét vélte érezni.

Reszketett.

— Kernhuon Péter, hallgass ide. Megöltél... jól tetted... Rosszul viseltem magamat veled szemben, megbánom... És aztán öreg vagyok, eleget éltem. Megöltél... Jó van... A kis inas nem tett neked semmit, szegény gyermek... Hagyd őt élni... Nem fog beszélni és aztán ez szerencsétlenséget hoz rád. A szent szűz nevében esedezem neked!

Mig a hang beszélt, Kernhuon különös zajt hallott maga mögött, mintha valami állat kapargálna.

— A szent szűz nevében!

Kernhuon reszketve fordult hátra és egy nagy kezet látott, a Donnard kezét, mely a kormányba kapaszkodott. Felapott egy evezőt és megsuhintotta a levegőben.

— Nos, Vilmos, kapd fel a fiut!

Az evező lecsapódott. Ugyanekkor iszonyu káromkodás hallatszott, aztán egy test tengerbe zuhahása.

Hirtelen szél támadt. A bárka eltűnt az éjben és a víz csöndes, néma lón ismét.

de inkább szövetkezetek útján kívánja megvalósítani.

A Ház a tételt elfogadja.

A munkásbiztosítás tételénél

Horváth Mihály szóvá teszi az országos munkásbiztosító pénztár és a kerületi pénztárak viszálykodását. A kerületi pénztárak jövedelmét elveszi az országos pénztár és még az autonómiájukat is veszélyezteti. — A budapesti kerületi pénztár például azelőtt kitűnően működött, most pedig még a gyógyszerzámláját sem tudja kifizetni. (Helyeslés.) Az orvosok és a pénztár között folyó harc is csak az ügynek árt. A békét a szabad egyezkedés alapján kell helyreállítani. Addig is míg a jelenlegi törvényt nem revideálják, hajtsák végre azt. A tételt nem fogadja el.

Pető Sándor teljesen osztja Horváth felszólalását és különösen követeli a kerületi pénztárak önkormányzati jogának visszaállítását. Ilyen értelemben kívánja a munkásbiztosítási törvényt módosítani. A külföldön százmilliókat költenek munkásbiztosító intézményekre. Nálunk a deficitnek az az oka, hogy a mi intézményünk nyújt a legtöbbet és az állam a legkevesebbet járul hozzá. — A törvény biztosítja egy munkás-kórház felállítását és még nyomát sem látjuk. Rámutat arra, hogy például a budapesti kerületi pénztárnak közel kétfélmillió korona követelése van a tagok hátralékos járuléka címén és ezt nem tudja behajtani, mert a bíróságok rendszeres magánjogi pernek minősítik ezt a követelést. A törvényt ebből a szempontból is kell módosítani. Felhossa, hogy még az állam sem jelentette be a maga alkalmazottait s hogy ezért az országos pénztár be is perelte a kincstárt egymillió korona járulék erejéig. A kormánynak nem volna szabad a deficitet pénztárakkal szemben a kiközlátás álláspontjára helyezkedni. A belügyi kormány mostohasága okozza...

Elnök (csöngel): A képviselő urat rendreutasítom! (Mozgás.)

Felkiáltások: Miért?

Elnök: Azt tetszett mondani, hogy ostobaság! (Derűtlenség.)

Felkiáltások: Dehogyan mondta!

Pető Sándor: Mostohaságot mondtam.

Elnök: Pardon, akkor visszavonom. (Derűtlenség.)

Pető Sándor: A belügyi kormány mostohasága okozza, hogy a betegápolási pótdoból nagyon keveset kap a pénztár. Kéri a kormányt, hogy javítsa a helyzetet. A tételt elfogadja.

Elnök a vitát bezárja.

Haydin Imre: Én jelentkeztem szólasra!

Mihályi Péter jegyző: Én feledkeztem meg.

Elnök: Tessék!

Haydin Imre reflektálva Hegyi Árpád beszédére a munkásbiztosítás decentralizációja ellen beszél. Utal arra, hogy ez a decentralizáció már előbb megvolt s a centralizálás utóbb történt, hogy egy elv szerint történhessék a munkásbiztosítás. Az ellenőrzés is lehetetlen volna. Ma lehetetlen a visszaélés. Hiszen ha vissza is állítják a kerületi pénztárak teljes autonómiáját, azok kénytelenek volnának szövetségbe tömörülni, hogy egységes elvek szerint járassanak el. Szóval ők is centralizálnának.

Lukács László elismeri, hogy a munkás segélyező törvények nem tökéletesek. Ennek oka az, hogy gyorsan lévén szükség rájuk, gyorsan készültek s életbeléptetésük is gyorsan történt meg. A deficit oka az, hogy a bevétel azonos a betegsegélyzőben, a kiadás azonban folyton növekedik az által, hogy a segélyezésbe a munkás családja is bevonatik. Ezeken a bajokon feltétlenül segíteni kell. A segítség radikális és novelláris uton történik. Mivel gyors segítség szükséges, a novelláris eljárás mellett foglal állást. Pető Sándornak arra a vádjára, hogy a budapesti munkás-kórház, — melynek létesítését a törvény előírja — még nem készült el: azzal reflektál, hogy elődjének halogatása miatt késik az építkezés. A költségvetést elfogadásra ajánlja. A posta és táviró hivatalnok fizetését érintő tételénél Gieswein Sándor, a postások vasár-

napi munkaszünetét, a fizetésük javítását kívánja s kéri, a kiadónok a férfakkal egyenrangú megítélés alá jussanak a fizetés megállapításánál.

Elnök öt perc szünetet rendel el.

Szünet után:

Pető Sándor: A vasutnál és postánál alkalmazott nyomdai munkások kérdésében szólal fel. Kifogásolja, ha a keresk. miniszterium hatáskörébe tartozó vasuti és postai nyomdákban nem respektálják a kollektív egyezményeket. Sürgős intézkedést kér.

Batthyányi Tivadar gróf: A vidéki postamesterek helyzetének javítását sürgeti és részűre a féláru vasuti jegyet kér. Tiltakozik azon fellevés ellen, hogy ezen vidéki postamestereknek csak mellékfoglalkozás a postahivatal, hogy más főfoglalkozásuk volna. Telefondijak leszállítását kéri. Nem tesz kifogást az ellen, ha a kormány átmenetileg rendeleti uton részletezi a postai alkalmazottak fizetésének javítását, de feltétlenül kívánja, hogy annak véglegesítése törvényben legyen contemplálva. Tiltakozik azon fellevés ellen, hogy automatikus előléptetési mód mellett, a hivatalnokok munkabuzgalma, ambíciója csökkenne.

E mellett soron kívüli előléptetést is kér, amelylyel a kormány illusztrálná, hogy a sikeres működést, buzgó munkálkodást alkalmilag ilyen soron kívüli előléptetéssel fogják honorálni.

Hosszsaan beszél a fizetésrendezés részleteiről. Reflektál Gieswein Sándornak a postakezelőnők és kiadónok fizetésére vonatkozólag tett indítványára és ő is kéri, hogy azok a fizetés kérdésében is a férfakkal egyenlő elbánásban részesüljenek.

Haller István: Kevesli azt az összeget, melyre a posta és táviró alkalmazottak fizetésrendezésére szánt a kormány. Az autom. előléptetést kéri. Reflektál Giesweinnek és Batthyányinak a posta kezelőnők és kiadók helyzetére, akik dacára hogy férfi munkát végeznek a fizetés kérdésében más elbírálás alá esnek. A csoportvezetőnői állásról beszél még.

Süveg Vilmos: A bécs—budapesti telefon mizériáiról beszél.

IRODALOM.

A Nyugat. Ignotus, Fenyő Miksa és Övát Ernő szerkesztésében megjelenő szépirodalmi és kritikai folyóirat május hó 16-iki 10-ik száma igen gazdag, érdekes tartalommal jelent meg. A Nyugat főmunkatársai: Ady Endre, Ambrus Zoltán, Babits Mihály, Halász Imre, Hatvany Lajos, Móricz Zsigmond. A Nyugat előfizetési ára: egész évre 20 K, félévre 10 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V. Mérleg-utca 9. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

SZINHÁZ.

Hoti műsor.

Pénteken Anatol vigjáték ujdonság.

Szombaton Anatol vigjáték ujdonság.

Vasárnap délután Csapodár vigjáték.

Vasárnap este Anatol vigjáték ujdonság utolsó előadás.

Perényi József 35 éves jubileuma.

Ritka szép ünnepeltetésben volt része a debreceni színház karvezetőjének, Perényi József énekes színésznek abból az alkalomból, hogy az idén 35 éve lépett először a színpad festett világának varázslatos falai közé. Ez alatt az idő alatt mindig az első közt volt szorgalom és kötelességtudás, lelkiismeretesség és ambíció tekintetében, s volt idő, amikor nagyobb, elsőrangú szerepekben volt alkalma szép tehetségével és csengő hangjával gyönyörködtetni a közönséget.

Az idők multak, váltakoztak, a fiatal óriások szerepek dolgában háttérbe szorították ezt a rokonszenves színészbembert, azonban a preszízse, a tudása és tekintélye csak fokozódott az idők folyamán Perényi-nak. Pályatársai a legnagyobb tisztelettel veszik körül és véleményét színházi kérdésekben nagyon is megszívlelik.

Az az igaz szeretet pedig, melyet ez iránt a debreceni születésű színész iránt éreznek kartársai, a legmelegebb ünnepség keretében a „Cigánybáró” előadása előtt a színpadon jutott megható formában kifejezésre.

Zilahy Gyula igazgató szép szavakban emlékezett meg Perényi József érdemeiről. Majd az összegyűlt tagok lelkes éljenzése közben hatalmas babércsokrot és egy lepcsételt borítékban tekintélyes összegű ajándékot nyújtott át az ünnepeltnek.

Ferenczy Frigyes a színház tagjai nevében babérkoszorúval, remek művi pecsétgyűrűvel és egy doboz szivarral kedveskedett Perényi-nak talpraesett szónoklat kíséretében.

Horváth Kálmán a közönség körében gyűjtött össze szép summát a jubiléus színész számára, melynek nagy bankós részét borítékban, a többi pedig hatalmas és diszes szalagokkal ellátott babérkoszoru alakjában a tőle megszokott közvetlenséggel tartott üdvözlő beszéd keretében nyújtotta át a debreceni hálás közönség által méltatott színésznek.

Végül Mándoky Béla nyugalomba vonult, régi színészbember, mint hűséges pajtásait és pályatársait éltette Perényi Józsefet, a kit rendkívül meghatott és könyekre fakasztott kartársainak, direktorának és főképp a közönségnek frappáns módon megnyilvánult szeretete.

Csak éppen a hivatalos körök, recte a színügyi bizottság részvéllensége tűnt fel, ami annál csodálatosabb, mert debreceni születésű és igen érdemes színészbember jubileumán éppen ennek a kulturális testületnek képviselietnie kellett volna magát.

Az ünnepség után megkezdődött a Cigánybáró előadása, mely alkalommal a címszerepet nagy tetszés és élénk tapsok mellett Perényi József kreálta. Zilahyné Singhoffer Vilma a cigányleány szerepében brillánsan ragyogtatta csodás énekművészetét, amely ezúttal is igaz élvezetet szerzett. Horváth Kálmán művészetében még egyszer alkalmunk volt gyönyörködni. Gábor diákok ját-

szotta és a közönség viharos lelkesedéssel fogadta kedvencét.

Kifogástalanul működött a kar is, jó volt a rendezés, azonban a többi szereplők képességeivel szemben a lehető legminimálisabbra kellett igényeinket leszállítani.

Még csak azt említjük meg, hogy Bárdos Irma ezen az estén lépett fel utoljára a debreceni színpadon, mint Zilahy társulatának tagja.

* **Anatol.** Ma kerül először színre a debreceni színházban Schuitzer Arthur nagy-sikerű darabja, mely Berlinben és Bécsben egyaránt uralta a tavalyi idény műsorát. A fővárosban a Magyar színházban került színre rendkívül sikerrel Schuitzer szellemes darabja, mely nemesak mulattat, de irodalmi babérokra is pályázik. Az újdonság nálunk következő kiosztásán kerül bemutatásra: Anatol — Thury. Max — Kemény. Cora — Császár Kamilla. Anna — Jászai Olga. Gabrielle — Huzella I. Bianka — Vajda I. Ilonka — T. Csige B. Ez lesz egyúttal a színtársulat három utolsó előadása is.

Hivatalosan bejelentik az antiszemita-pártot.

Polónyi Géza, a veterán zászlótartó.

A képviselőház folyosóján sok tanu jelenlétében nyilatkozott tegnap Polónyi Géza. Bejelentette, hogy a kultusz-tárca tárgyalása során felszólal tudomására hozza a világnak az antiszemita-párt megalakulását. „Le kell vetni minden álszemérmert — mondotta a közérkölcse felállítandó szobrának modellje — s eléje kell állni a zsidók prepotenciájának.” Felszólal a kultusz-tárca vitájában s hangoztatni fogja, hogy átveszi Verhovay örökségét.

A moskito-vezérnek ez a bejelentése izgalmat keltett. De csak önmagában. A hallgatóság zajosan derült s egyikük Eötvös Károly adomájával leplezte le a vezért:

Gyónt a legény. Ezt mondta:

— Lakadalomban voltam és illetlenkedtem az egyik nyoszolyólánnyal.

A pap intett hogy folytassa.

A legény folytatta: — Ez éjjel előtt volt. Éjjelután illetlenkedtem a másik nyoszolyólánnyal. A pap izgatottan szólt megint: „folytasd!”

— Hajnal tájon — mondta reszketve a legény — a menyasszonnyal illetlenkedtem.

— Lekapta kis sipkáját a pap, a földhöz vágta s így kiáltott: Hogy engem ilyen lakadalomba nem hívnak.

Az adomázó ekként fejezte be mondani-valóját:

A budapesti városházán milliókkal dolgoznak, villamosokat váltanak s erre a nagy lakadalomra nem kapott meghívót Polónyi Géza.

Kifutó fiu

fizetéssel felvétetik
lapunk szerkesztőségében

Eltemették a parasztkirályt.

Apróságok Achim Andrásról.

Achim András összevagdalt és össze-lövődözött holttestére hant borul immár, de azért a békéscsabai nép lelkében sokáig élni fog emléke a parasztkirálynak, aki vértanuhalált halt a nagy harcban, amelyet a csabai urak ellen indított. Temetése impozáns, szinte megkapó volt a parasztkirálynak, mintegy 25-30000 ember kísérte ki holttemét a csabai temetőbe s máris megindult hívei között a mozgalom, hogy szobrot emeljenek Achim Andrásnak.

Achim Andrásné, akit magát is rendkívül súlyosan megfert a rettenetes tragédia, tömördek levelet és részlettáviratot kapott s ez is jellemzi a szerencsétlen parasztkirály népszerűségét.

A levelek és táviratok nagyrésze rendkívül elítélőleg nyilatkozik magáról a véres teitől.

Nagyon érdekes Eötvös Károlynak a válasza Achimné távirati értesítésére. Eötvös válasza a következő:

Achim Andrásné urnőnek

Békéscsaba.

Fájdalmas táviratát megkaptam, a hihetetlen gonoszsággal elkövetett orgyilkosság bennem is keserű gyötrelmes bánatot támasztott. Kedves férjét sok év óta ismertem, szerettem és becsültem s ha betegségem engedte volna, már személyesen ki is rándultam volna Csabára. Isten mindenható és igazságos, ő ad önnek kedves urnőm vigasztalást. Én, amíg élek, az emlékezetemben ápolom elhunyt dicső férjének emlékeit.

Határoz a vádtanács.

A gyulai törvényszék vádtanácsa Tömör Lajos elnöklésével tegnap egész délelőtt foglalkozott a Zsilinszky fiuk szabadlábra helyezési kérelmével.

Híre jár, hogy a csabai csendőrség nyomozása egy szervezett és előkészített merényletben találja bűnösnek a Zsilinszky fiukat, akiknek büntérsaikká lennének.

Achim és a muzeum.

Achim L. Andrásról rendkívül sok és érdekes epizód kerül most forgalomba, amelyek nagyon jellemzők az elhunyt parasztkirályra nézve.

Achim anno dacumal bírónak készült a falujában, Békéscsabán, de a főszolgabíró nem jelölte. Nemsokára követválasztás következett és a refusált bírójelölt föltette magában, hogy képviselő lesz, ha bíró nem lehetett.

Két ellenjelöltje is volt. Egyik Zsilinszky Mihály, akkor még kultuszminiszteri államtitkár és Barabás Béla. Zsilinszky pártja azzal korteskedett, hogy az államtitkár muzeumot ad Csabának, ha megválasztják.

Achim kiállott a piacra:

— Rabszolga testvéreim! Az ellenpárt muzeumot ígér, én csak kenyéret. Tudjátok-e, mi az a muzeum? Megmondom. A muzeum nem más, mint majom spirítuszban. Nos, hát mi kell nektek? Kenyér, vagy majom spirítuszban?

Kenyér kellett. A csizmák legyűrték a cipőt, Achim követ lett.

Ötthoni hatalmának, népszerűségének az a fundamentuma, hogy jószemű ember volt. Meglátta, hogy a parasztot a politika nem érdekli; fűtől Bécsre, annexióra, indemnításra, ex-lexre, kvótára. A parasztot csak a közigazgatási visszaélések érdeklik, mert ezeket érzi nap-nap után súlyosan, véresen a maga bőrén.

A parasztkirály nem is beszélt a népgyűlésein soha másról, csak a közigazgatási basáskodásokról. A szolgabíró, a jegyző — ezek voltak a célálblái és hogy mennyi bűne van a közigazgatásnak, szomorúan igazolja az, hogy nincs izgatottabb, nincs hálsabb téma paraszttömeg előtt, mint a közigazgatás ostromozása.

Az írógépek és a nép.

A községi közgyűlésen a parasztkirály állandóan obstruált és sok ötletes közgyűlési szereplésén mulatott már Békéscsaba.

Nemrégiben azzal állott elő a főjegyző, hogy egy írógépet akar beszerezni a község számára.

A parasztkirály, mint minden javaslatnál, — ennél is felállott és tiltakozott a nép újabb megterhelése ellen. A főjegyző magyarázta a dolgot:

— Ez kérem nem megterheletés. Hat-száz koronába kerül és egy írnokeot spórolunk meg vele.

A parasztkirály ravaszkodva szólt közbe:

— Szavára állítja a notárius ur, hogy egy embert pótol az írógép.

— Igén.

— Akkor javaslom, hogy hatvan írógépet vegyünk és csapjuk el az egész község házáat a főjegyző urral együtt. Az írógépekre nem lesz annyi panasza a népnek.

A mátyásföldi gyilkosság.

Nem fogták el a gyilkost.

Bodor István rendőr, akit tegnapra virradó éjszaka egy betörő a Mátyásföldön lelőtt, még ma délelőtt sem nyerte vissza eszméletét. A Rókus-kórházban fekszik, ahová tegnap hajnalban hozták, de a gyilkosság körülményeire kihallgatni nem lehetett.

Érdekes, hogy a budapesti főkapitányság az esetről semmiféle hivatalos jelentést eddig nem kapott, a gyilkosságról is csak egy betegfelvételi jelentés alapján értesült, melyet tegnap délután szolgáltatott be a Rókus-kórházba hívott rendőr, aki egyszerűen jelenti:

„Lőtt sebbel Mátyásföldről a Rókus-kórházba hozták Bodor István mátyásföldi rendőrt eszméletlen állapotban. Sérülése súlyos, életveszélyes, ki nem hallgatható.”

A többi a rendőrség a tegnapi estilapokból tudta meg. A maga hatáskörében és saját rendőrtérületén mégis hozzáfogott a nyomozáshoz, mert alapos a gyanúja, hogy a tettes nem lehet senki más, mint a 26 éves Füleki Sándor recte Baranyik Ferenc, a legveszedelmesebb betörők, tolvajok, rablók egyike, aki négy éven át üzi veszedelmes mesterségét anélkül, hogy büntetését elvette volna.

Füleki Sándort, aki közműves, 1907-ben besorozták a 32. gyalogezredhez. Néhány hónapi szolgálat után megszökött. Azelőtt is követett el néhány lopást, de amióta katonaszökevény lett, belépett a notárius, foglalkozásszerű gonosztevők társaságába.

A katonai hatóság mint szökevényt körözte, de a rendőrség egyébként is kereste, mert azzal gyanúsította, hogy temérdek betöréses-lopást követett el.

Ez év február havában sikerült a detektíveknek két büntársát Resch Fülöp és Bosnyákovics József személyében elfogni. Ezek aztán rávallottak és elmondották, hogy Erzsébetfalván lakik a Határ-utca 86. számú házban szeretőjével, Árkus Erzsébettel és annak nővérével, Bende Mihálynéval, még pedig Baranyik Ferenc élnév alatt.

A detektívek ezen az alapon el is fogták, azonnal vallott, beismert százötven betörést, utonállást, lopást, rablást, de kimen-

tette a szeretőjét, azt vallva, hogy az semmiről sem tudott, azt hitte, ő Budapesten egy éjjeli kávéházban pincéreskedik és ott keresi a pénzt.

A veszedelmes embert átadták a helyőrségnek, onnan bekerült a 32-ik gyalogezredhez a Mária-Terézia-laktanyába, ahonnan nyolc nappal később megszökött.

Azóta nem sikerült kézrekeríteni, bár kétségtelen volt, hogy itt van a környéken, Cinkotán, Mátyásföldön, Rákosszentmihályon betöréseket követ el, egy ilyenél, amikor Cserni István mátyásföldi villájába betört, tetten is érték, de sikerült elmenekülnie.

Ebből következteti a rendőrség, hogy a Mihályffy mérnök villájába is ő tört be és tetten érve, lelőtte a rendőrt.

A rendőrség gyanújáról értesítette a csendőrséget, a csendőrség azonban eddig semmiről sem értesítette a rendőrséget.

Borközraktár Debrecenben.

Indítvány a városi közgyűléshez.

Dr. Balkányi Miklós, törvényhatósági bizottsági tag, a következő indítványt terjesztette be a városi közgyűléshez:

Tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés!

Az a nagy közgazdasági munka, amely a filokszera által elpusztított szőlőink rekonstrukciójára megindult, még befejezést sem nyert s már nyilvánvalóvá vált, hogy szőlőink rekonstrukciójának és bortermelésünk új életre keltésének csak úgy lehet gazdasági jelentősége, ha a bor értékesítést jól meg lehet oldani.

Ezt pedig csak a borközraktárakkal kapcsolatosan megteremtendő borvidékek létesítése által érhetjük el.

Évek hosszú során keresztül munkálkodtunk azon, hogy Debrecen és a körülötte elterülő nagy homoki szőlő borvidék részére borközraktár létesüljön, e tárgyban a földmívelésügyi magas kormányhoz emlékiratot terjesztettünk és kedvező elintézés tárgyában személyesen eljárunk.

Ezzel párhuzamosan az ország legnagyobb bortermelő egyesülete a Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete, programjának megfelelően a borközraktárak létesítésének ügyét napirendre tűzte és hozam intézett iratában arról értesít, hogy egy borközraktárnak Debrecenben való létesítését minden erejével támogatni hajlandó, ilyen körülmények közt helyén való volna, ha Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése egy borközraktárnak Debrecenben való létesítése érdekében szintén megtenné a kezdeményező lépéseket s ezért indítványozom:

Mondja ki a törvényhatósági bizottsági közgyűlés, hogy Debrecen központtal egy debreceni homoki borvidék megteremtését és ezzel kapcsolatosan egy debreceni borközraktár létesítését óhajtja és ennek érdekében a legmesszebb menő anyagi és erkölcsi támogatást kilátásba helyezi, amennyiben azonban sem a magas földmívelésügyi kormány, sem az országos homoki szőlősgazdák egyesületének intencióit nem ismeri a részletekre és a támogatás mérvére vonatkozólag azoknak ismerete után fog nyilatkozni.

Kérem indítványomat a május 19-iki közgyűlésében tárgyalatni.

Debrecen, 1911 május 18.

Teljes tisztelettel

dr. Balkányi Miklós,
törvényhatósági bizottsági tag.

Rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítunk ennek az indítványnak városunk bortermelésére. Debrecen földrajzi helyzete alkalmassá teszi arra, hogy egy nagy homoki borvidéknek legyen a középpontja, amelyet különösen a főútnak keletre levő országok kereskedői fognak felkeresni.

Ennek az az alapfeltétele, hogy legyen egy borközraktár, ahol a kereskedők ugyanazon típusú bort nagy tömegben mindig fellelőhatják.

A tegnapi teljes tanácsülés is érdemesnek véleményezte a tervet a megvalósításra és pártolólágg terjeszti az indítványt a mai közgyűlés elé.

Mindenféle Nyomtatványokat olcsón készít

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Darabos-utca 7. sz. a.

Komlóssy Emma.

*

Ma délben több, mint egy heti itt tartózkodás után Nyiregyházára utazik a színházi közönség által körülrajongott nagy művész, Komlóssy Emma, hogy tehetségének hatalmas erejével különös színyt és erőt kölcsönözzön Nyiregyházán is Zilahy Gyula társulatának. Szombat este ő fogja diadalra segíteni Nyiregyházán Lehar híres operettjét, a Cigány-szerelmet.

Hálásak vagyunk Komlóssy iránt, hogy a színházi szezon végét kiemelte a szokásos unalom és sikertelenség jegyéből és hogy a színházi levegő hőségével szemben sokszor, de eléggé sohasem méltatott játékaival, énekeivel és egész lényének határtalan bájoságával sokszoros értékű ellenszolgáltatást nyújtott a zsufolt színház közönségének.

Talán nem lesz érdektelen, ha megírjuk, hogy a művész nagyon kellemesen töltötte el az idejét Debrecenben. Az „Angol királynő” étermében hatalmas udvaron igyekezett szórakoztatni a magán életében is csuda kedves primadonnát. Színészek, aranyifjak, sőt egy két újságíró is versenyezve igyekeztek kiérdemelni az ellenállhatatlan művész mosolyát, aki különben — dicséretére legyen mondva — talán nem is tudna egy percig sem el lenni kacagás nélkül.

Komlóssy asztala mindig tele volt virággal. A szobája is. A tisztelők egész serege szerencsésének tartotta, ha a nagy Emma kitüntette virágcsokra elfogadásával.

Különös élvezete telt Komlóssynak abban, hogy nővére és esetleg egy ily módon kitüntetett lovag kikocsizott a Nagyerdőre. Ilyenkor csak utközben kénytelen-kelletlen belélegzett portömeg rontotta el a nagyerdei pompás levegő kitűnő hatását.

Látva azt a nagy lelkesedést, amit a közönség körében Komlóssy Emma fellépése okozott, erősen kapacitálta Zilahy a művész-

nőt, hogy szerződjön le hozzá primadonnának. A dolog azonban nem sikerült, még reményleni is sok lett volna nekünk, szegény mucsaiaknak azt a nagyszerű eseményt, hogy Komlóssy Emma újból tehetsége és sikerei zenitjén — állandóan debreceni primadonna legyen.

Belátjuk, hogy kis város vagyunk még ahhoz.

Ezen belátásunk mellett is fájdalmasan esik az a tudat, hogy majd csak újabb primadonna válság idején — mitől óvja az Isten Zilahyt — vagy szezon végén vonzó erőnek jön le újból Debrecenbe Komlóssy Emma. Így kénytelenek leszünk mi felmenni Pestre, ahol a művész nő játékát az új Vig-operaiban élvezhetjük majd.

UJDONSÁGOK

— **Közgyűlés előtt.** A mai közgyűlés végleges előkészítése céljából a városi tanács tegnap délelőtti teljes ülést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklése mellett. Ez alkalommal újból átvették a tárgysorozatra kitűzött összes ügyeket. Délután a függetlenségi párt tartott értekezletet s ez alkalommal az egyes ügyekben követendő állásfoglalást beszéltek meg.

— **Felvétel a hadapródiskolában.** A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya részéről a szülők és gyámok értesítettnek, hogy a m. kir. honvédségi valamint a cs. és kir. közöshadseregbeli hadapród iskolában az 1911—1912. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó „Pályázati hirdetmények” megérkeztek, pályázati véghatáridő lolyó évi július hó 12-ik. A vonatkozó hirdetmények a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (Városház I. emelet 19. számú ajtó) betekintheők, hol az érdeklődők utbaigazítást és felvilágosítást nyerhetnek. Megjegyeztetik, hogy a cs. és kir. katonai hadapród iskolába magyar honos ifjak részére 300 egész ingyenes magyar állami alapítványi hely 4 szintén ingyenes magán alapítványi hely és ezeken kívül még megfelelő számú tandíj-fizetéses hely fog befoglalás végett rendelkezésre állani.

— **Dóczy Gedeon temetése.** Óriási részvét mellett helyezték tegnap örök nyugalomra a Dóczy Gedeont. A temetésen rengeteg közönség vett részt, hogy lerója a kegyelet adóját az elhunyt emléke iránt. A gyászszertartás a Nagytemplomban volt, ahol ezrekre menő gyászoló közönség jelent meg. Szele György ref. lelkész mondott gyönyörű imát az elhunyt felett. A koporsót, melyet rengeteg virág és koszorú borított a gyászkocsira tettek s a Cegléd-utcai temetőbe vitték. A temetőig is nagyszámú közönség kísérte el a halottat.

— **Árverés az állomáson.** A Máv. debreceni állomásán a visszamaradt különféle árukat e hó 22-én árverezik el. Az eladásra kerülő áruk jegyzéke a kamara segédhivatalában betekintheők.

— **A mai közgyűlés.** A város mai közgyűlésén a már megállapított napirenden kívül még a következő ügyeket fogják tárgyalni: Az „Arany-Bika” szálloda értékesítésének ügye. Haranghy György tulajdonát tevő Péterfia-u. 72. sz. ház megvétele felett elvi határozathozatal. Tanácsi előterjesztés Grósz Nagy Ferencnek a Rosenberg Albert özvegye és Fiai fuvarozási és beraktározási vállalat r.-t. részére terület eladása tárgyában. A Kut-utca 36. sz. házastelek megvétele felett elvi határozathozatal.

— **Hírek a Kereskedelmi és Iparkamából.** A kamara segédhivatalában a következő vállalkozások és szállítások tekinthetők be: a nyíregyházai, nagykarolyi, szatmári és m. szigeti honvédség tűzifa és szalma szállítása. Határidő: június 8. A Győr—soproni vasut igazgatóság 3700 m. egyenruha posztó szállítása. — A vallás és közoktatásügyi miniszter tanszerek pályázata. Határidő: június 24. — A Győr—soproni vasut olajszállítása. Határidő: június 22. — A cs. és kir. közös hadsereg takarékos szükségletére vonatkozó hirdetmény. Ez magyar nyelven is megjelent a Budapesti Közlöny május 17-iki számában. Ugyancsak megjelent a Budapesti Közlöny május 18-iki számában a közös hadsereg kórház és fehérmű szükségletére vonatkozó hivatalos hirdetmény, melyek a kamaránál szintén betekintheők.

— **Az arany Bika mulató** rendkívül mulattató, érdekes és művészi májusi műsoráról a nagyközönség a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott. Itt ismerte meg a debreceni közönség Miriamot, ki „a megbolondult komédiás” cím alatt viharos derűtséget kelt, Rewels amerikai exentrikusokkal a csodálatos háromszoros nyújtó produkcióikkal, Kovács Andor, Árnai Károly, Szegő Józsa, a cabaret rész erősségeit, míg Jola Jolande olasz soubrette, Deák nővérek tánc duett, Mitzi Zlaka angol táncosnő mozdulatait minden szem örömmel nézi. A teljesen családias jellegű előadások 9 órakor kezdődnek.

— **Revolvers titkos udvarló.** Balmazújváros mellett levő Andrásné tanyán tegnapelőtt csaknem véres dráma játszódott le. Régi imádat fűzi Szabó Sándor gazda feleségéhez Némeli Bálint gazdát, aki még Szabóné leánykorában udvarolt az asszonynak. Szabó igen brutálisan bánt el a nővel s ez mindig panaszkodott a titkos imádójának keserves sorsáról. Tegnap Szabóné megint összeveszett a férjével. Ezt megtudva Némeli s forgópisztolyával meg akarta ölni az asszony bántalmazóját. A golyó azonban célt tévesztett s a ijedségén kívül nem lett semmi baja. A vizsgálatot megindították a merénylő ellen.

— **Öngyilkosság.** A debreceni kir. ügyészségnek jelentették, hogy Hajduböszörményben öngyilkossá lett egy odaváló gazda. Az életunt Kardos Mihályt ma reggel felakasztva találták meg a lakásán. Irást nem hagyott hátra, melyben tettének okát megmagyarázná.

— **Automobil elgázolás a Varga utcán.** Tegnap délután csaknem halálra gázolta egy automobil a Varga-utcán özvegy Sterk Károlynét. A belügyminiszter tudvalevőleg Debrecenben automobil vizsgázó székhelyet létesített. Ide tartoznak a kerületből az északkelti vármegyék is. Tegnap Szatmárról Proks Géza földbirtokos jött szófői vizsgát tenni. A vizsgát le is tette Rostás István főkapitány előtt, de egyben levizsgázott az elgázolásból is. A Varga-utcán száguldott az automobil, amikor özv. Sterkné a járón haladt. A gépkocsi oly közel ért hozzá, hogy elütötte. Súlyos sebével a lakására szállították a mentők.

— **Lkiadapunk hivatalában kereskedelmi végzett jó írású női tisztviselő felvétetik.**

— **Az osztálysorsjáték** mai húzásán a következő nagyobb nyeremények sorsolták ki:

20.000 koronát nyert: 76810.
10.000 koronát nyert: 50026.
5000 koronát nyertek: 56821 93871.
1000 koronát nyertek: 8788 9001 81878 82797.
500 koronát nyertek: 9828 26766 72323 95393.
300 koronát nyertek: 6405 12905 20893 22930 31900 44674 78785 48858 55966 64528 72089 82353 84404 86357 94006 95114 06255 98858 105071 108377.
100 koronát nyertek: 540 920 2112 5711 6577 7347 11359 15874 19657 23597 23849 28917 29243 29705 30313 34800 38768 39089 40199 40805 41408 41462 44745 48269 48426 50943 53904 57309 59613 61852 62632 63425 62828 80333 81284 81533 82268 8645 87589 63911 64984 68376 73385 74901 76045 87550 91083 93511 97423 98121 100220 100326 101111 102480 103496 103435 105353 106259 109486.

TÁVIRATOK.

Összeesküvő katonák.

Lisszabon, május 17. Egy itteni lap jelentése szerint Jigneira de Foz kikötővárosban Perreira tüzérhadnagyot négy altisztel együtt letartóztatták, mert összeesküvést szöttek a köztársaság ellen.

Diaz lemondása.

Mexikó, május 17. A békejavaslat Diaz elnök visszalépése mellett Corral alelnök lemondását is kontemplálja. De la Barra külügyminiszter fog az új elnök megválasztásáig mint a köztársaság elnöke szerepelni. A kormány azonnali általános fegyverszünetet indítványoz. A kongresszus elé politikai amnesztia-javaslat fog kerülni. A jua-rezi felkelővezéreknek a kormányjavaslat Carbajal bíró viszi meg.

A közönség köréből.

Botrányok a kollégiumban.

Tekintetes szerkesztő ur, nagyon kérjük, szíveskedjék felhívni a „Debrecen”-ben a hatóság és a kollégium igazgatóságának figyelmét azokra a rettenetes botrányokra, amelyeknek a kollégium növendékei az okozói.

Itt a jó öreg tavasz, amely megbizsergeti az ifjú véreket és a hatás különös formában nyilvánul meg.

A Darabos utcában egyenesen türhetetlenek az állapotok. A legutolsó csavargó is előkelő gentleman ahhoz képest, ahogyan ezek a diákok viselkednek.

A Darabos-utca nyíló ablakon cserpeket, fadarabokat dobálnak a járókelőkre, frágár szavakkal inzultálják a nőket, ordítanak, sőt szemérmellen módon hiányos öltözékben kiállnak az ablakba, minden jó érzésű ember megbotránykoztatására.

Sőt éjszakánként idején is történt egy nagy botrány.

Nemcsak a szemérmeket sértik ily módon, nemcsak a véletlenül arra járóknak okoznak rendkívüli kellemetlenségeket, hanem a szomszédos lakók életét valóságos kinszenvedéssé teszik.

Nyitott ablakok mellett duhajkodnak, ordítanak s amikor ezt megúnják, a hegedűjüket, meg egyéb hangszereiket nyikorgatják, verdesik, tisztán bosszúság okozása céljából.

Ha az igazgatóság nem tud rendet teremteni a saját hatáskörében, akkor lépjen

közbe a rendőrség és büntesse meg a szemérmesítő, zöld fiúcskákat. Egyben rendeljék el, hogy ha nyílván van az ablak, akkor tilos a láрма és a szabály ellen vétőket meg kell büntelni.

Mert hiába hiszik a telfőlös száju leánykék, hogy az egész világ az övéké, ez még sincs így egészen. Végre is mi adófizető polgárok és a családunk is vagyunk tán valakik, vagy mi a szősz.

Debrecen, 1911. május 18-án.

Igaz tisztelettel:

Több Darabos-utcai lakó.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 18.

Az árak 50 kilogramonként

buzamáj. 12 22—12 31.
buza okt. 11 28—11 21.
rozs okt. 9 38—9 32.
zab május. ————
zab okt. 7 60—7 56.
Tengeri máj. 1911. 6 43—6 38.
Tengeri júl. 1911. 6 54—6 56.

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 644 25
Magyar hitelrészvény 814 —.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

De midőn a jegyző kárörvendő ravasz hunyorgatását látta, megilletődött ugyan, de azért méltóságos hangon mondá:

— Tőlem ne kérdezzék, hová lett, mert én azt meg nem mondhatom!

— Nem mondhatja? és vajon miért nem mondhatja? — kérdi a jegyző.

— Azért, mert nem tudom, — viszonzá Pozsár szomorúan.

— Nem tudja? De ez igen furcsa dolog, hogy nem tudja! Könnyű azt mondani, hogy nem tudja! A pénz magától csak nem szállhatott ki, a kulcs pedig kendnél volt! — mondá a jegyző éles hangon.

— Itt tartottam a láda fiában! Hisz látták, most is onnan kerestem elő, — felelé Pozsár, tétovázó szemeit hol egyikre, hol a másikra fordítva. Csalfa káprázolatnak hitte az egészet, és erős meggyőződése volt, hogy a pénz mégis ott lesz valahol a ládában.

Éva asszony pedig ez egész jelenet alatt a kályha mellett állott és benső tépelődésében, nem is igen figyelt arra, ami ott fenn a körül történik. Csak a jegyző éles szavai költötték fel méla merengéséből és midőn hallá, hogy a láda üres, bánatterhes fejében kavarni kezdetiek a gondolatok.

— Mi az? — A láda üres? — A pénz elveszett? — Gyermekeim utolsó martaléka? — kiáltá, tétovázó szemeit hol az egyik, hol a másik bírora fordítva és midőn azokon a meglepetés és hűledezés zúgát kifejezését látná egész erejéből sirva fakadt és ezen fuldoklástól szaggatott kiáltással:

— Szegény gyermekeim én szegény árváim! Ezek az emberek földönfutó koldusokká tettek benneteket! — kiáltorgolt a szobából.

Künn az ajtó előtt férje nagy nyugtalanul várta őt.

Egyes összefüggésnélküli szavak már elébb tévedtek ki hozzá.

Midőn tehát most neje kétségbeesett kifakadását hallotta, nagy felindulással rohant be a szobába.

— Igaz-e amit hallottam? Pérem elvesztett?

(Folytatjuk.)

Nyomdába tanulóinak felvétetik egy fiu.
Piacz-utca 12. sz.

A Debreczen-Hajdunánási Vasut Igazgatóságától.**Meghívó.****A Debreczen-Hajdunánási Vasut Részvénytársaság**1911. évi június hó 7-én, délben 12^{1/2} órakor

DEBRECZENBEN, a városháza nagytermében

Rendes Közgyűlést

tart,

melyre a részvényesek az alapszabályok 15. és 18. §-ira való figyelmeztetéssel és annak felemlítése mellett, hogy a részvények Debreczenben a Debreczeni Első Takarékpénztárnál, Budapesten a „Wiener Bankverein“ magyarországi fióktelepénél (V., Nádor-u. 4. sz. a.) és Bécsben a „Wiener Bankverein“-nél (I., Herrengasse 8.) lehetők, tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1910. évi zárszámadás előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség és a felmentvény feletti határozat.
3. Megüresedett igazgatósági helyek betöltése.
4. A felügyelő-bizottság megválasztása.
5. Az igazgatóság díjainak megállapítása.

Az évi mérleg és zárszámadás, ugyancsak az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az alapszabályok 17. és a kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal a társaság hivatalos helyiségében (Debreczen, Kossut-utca 3. sz. II. emelet) közzszemlére kitétetnek és a részvényesek rendelkezésére bocsátatnak.
Debreczen, 1911. május 18.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Honi ipar!

Telefon
691.

Turul
Cipő

elismert
legjobb, legelegánsabb és legolcsóbb
hazai gyártmány

Turul Cipőgyár r.-t.
Temesvár.

A monarkia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár: DEBRECZEN.

Piac-utca 48. sz.Szent Anna-utca
sarkán.

130 saját kül- és belföldi fiókraktár.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

18.000 pár heti gyártás.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, egy szintén saját készítésű bőrkeztük, hosszú selyem keztük, legolcsóbb árba Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmesternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cím a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-ntéza 7. sz.

Egy vasúti, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ákáczzölőkarót, 1. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályai-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályai (Bihar.-m.)

Honvédtiszti étkezdebe jövő hó elsejétől egy ügyes szakácsné, jó főző felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Ügyes leány felvétetik Piac-utca 12. a papír üzletbe.

BUTOR

Saját érdekében, mielőtt butorait beszerezné, tekintse meg óriás

raktárainkat. Állandóan **100-nál több háló- és ebédlő-berendezések, szalon- és börgarnitúrák, amerikai íróasztalok raktáron.**

WITTMAYER és TÁRSA
BUDAPEST.

Főüzlet: VI., Andrássy-ut 60. szám.
Mintatermek: Csengeri-utca 54. szám.

TELEFON 122—15.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában **felülmulthatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, feji- és fogfájás,** továbbá minden meghűlés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob és zsábadban** szenvedők, végül **fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

Kapható városunkban a következő czégeknek: BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS kereskedő uraknál, Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerésztárában. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében. **1-20, 2- és 2-50 koronás üvegekben.**

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

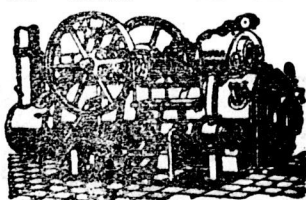
Létez 1909. aranyérem; legnagyobb kitüntetés

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU

Képviseletje:

Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott
túlhevített gőzzel működő lokomobílok

WOLF eredeti szerkezete 10—800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépe.

Összgyártás 700 000 lóerőn felül

MEGHIVÁS.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság

1911. június hó 1-ső napján, d. u. 3 órakor Debreczenben az intézet tanácstermében (Iparbankudvar)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényesek tisztelettel meghívattak azon figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 22. §-a szerint részvényeiket azok le nem járt szelvényeivel együtt vagy intézetünk pénztáránál, vagy valamely debreczeni részvénytársasági pénztárnál, vagy Budapesten a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál, Bécsben az Anglo-Österreichische Banknál, Wien, **5 nappal a közgyűlés előtt le kell tenniök.**

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése iránt.
2. Az alapszabályok módosítása. (Alapszabályok 4., 8—15., 18., 19., 20—27., 29., 32., 33., 35., 38—41., 46., 49., 56., 57., 59, 61—65. szakaszaira vonatkozólag).
3. Négy igazgatósági tag választása.
4. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.

Az igazgatóság.